

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล เป็นสื่อที่ให้ความรู้ทางการเกษตรแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลและเกษตรกรทั่วไปได้อย่างทั่วถึง เนื่องจาก เป็นสื่อที่สามารถผลิตได้ครั้งละมาก ๆ งบประมาณในการผลิตไม่สูง สามารถให้รายละเอียดได้อย่างชัดเจน มีรูปภาพประกอบเนื้อหา ซึ่งช่วยให้เข้าใจได้ง่าย เกษตรกรสามารถนำมาอ่านได้ตลอดเวลาเมื่อต้องการ รวมทั้งมีความคงทน อยู่ได้นาน ไม่ต้องใช้อุปกรณ์เพิ่มเติมในการใช้งาน โดยเฉพาะเอกสารคำแนะนำ ซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีบทบาทต่องานส่งเสริมการเกษตรเป็นอย่างมาก เนื่องจาก เป็นสื่อที่มีการผสมผสานในด้านรูปแบบหลาย ๆ ประการเข้าด้วยกัน เช่น สีเส้นของเอกสาร คำอธิบายประกอบภาพ การใช้ภาพประกอบ รวมทั้งการออกแบบรูปเล่ม ซึ่งเป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้พบเห็น (ณรงค์สมพงษ์, 2535) นอกจากนี้ สื่อสิ่งพิมพ์ยังเป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ข่าวสารเนื้อหาสาระความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบการนำเสนอต่าง ๆ กัน สามารถชักจูงหรือโน้มน้าวใจให้กลุ่มเป้าหมายมีความนิยมศรัทธา มีเนื้อหาที่ผู้ผลิตจะวางแผนในการบรรจุเนื้อหาต่าง ๆ ตามความมุ่งหมาย สามารถจัดทำรูปแบบ ขนาด สีเส้นสวยงาม เพื่อดึงดูดความสนใจ หรือสะดวกในการหยิบใช้ ค้นคว้า ข้อมูลได้ตามจุดมุ่งหมาย (บุษบา สุธีธร, 2531) และจากรายงานของกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีการเผยแพร่ (กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีการเผยแพร่, 2546) พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลมีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ประเภท แผ่นพับ แผ่นปลิว เอกสารคำแนะนำในงานส่งเสริมการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ คือ ประมาณ ร้อยละ 98.00

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล (เกษตรกรตำบล) มีบทบาทสำคัญยิ่งในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่และชุมชน ส่งเสริมและประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การจัดการผลผลิตพืช ประมงน้ำจืดและปศุสัตว์ขั้นพื้นฐาน ให้บริการส่งเสริมอาชีพการเกษตร และดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ให้คำปรึกษาแนะนำ

สนับสนุนให้เกษตรกรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย (ศุภลักษณ์ พลเยี่ยม, 2548) ดังนั้น ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล จึงมีความจำเป็นต้องใช้สื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ภาคตะวันออก เป็นภาคที่มีการทำการเกษตรหลากหลายประเภท ซึ่งสามารถทำรายได้เข้าสู่ประเทศได้เป็นจำนวนมาก ในด้านการเพาะปลูก ภาคตะวันออกมีศักยภาพในการผลิต ทั้งพืชไร่ พืชสวน เช่น ทำนา มันสำปะหลัง สับปะรด ไม้ผลที่ปลูก ส่วนใหญ่จะเป็นไม้ผลเศรษฐกิจ เช่นทุเรียน มังคุด เงาะ ขางพารา เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นที่ต้องการตลาดโลกในอันดับต้น ๆ ทั้งสิ้น รวมทั้งยังสามารถเลี้ยงสัตว์ และทำประมงได้อีกด้วย เนื่องจากภาคตะวันออกมีพื้นที่ติดทะเลฝั่งอ่าวไทย นอกจากนี้แล้ว ภาคตะวันออกยังเป็นพื้นที่เศรษฐกิจกำลังก้าวหน้า มีการกำหนดเขตนิคมอุตสาหกรรมสำหรับผลิตสินค้าส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะบริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตได้ในภาคตะวันออก ส่วนหนึ่งก็เป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรมนี้ด้วย

จากรายงานการวิจัยทางด้านสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตร พบว่า การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในงานส่งเสริมการเกษตร ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคหลาย ๆ ประการ สื่อสิ่งพิมพ์บางประเภทต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับพื้นที่และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลก็เป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ได้สนับสนุนสื่อสิ่งพิมพ์ชนิดต่าง ๆ และได้ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ของกรมส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงาน ซึ่งจากงานวิจัยของ (สุนิสา อธิวงษ์ธนวัฒน์, 2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ของเกษตรกรตำบลในภาคตะวันออกในงานส่งเสริมการเกษตร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ของเกษตรกรตำบลในภาคตะวันออก คือ เอกสารไม่ตรงกับความต้องการของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นอุปสรรคมากที่สุด และจากงานวิจัยของ (กรอุมา พิลาศาสตร์, 2536) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการและปัญหาในการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรตำบล ในเขตภาคตะวันออก พบว่า เกษตรตำบลในเขตภาคตะวันออก ยังประสบปัญหาขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อ ทำให้เกษตรกรตำบลขาดสื่อที่จำเป็นอยู่ นอกจากนี้ (ประเดิม น้ําใจ และคณะ, 2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมและเผยแพร่ของกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2536 พบว่า ปัญหาในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ของเกษตรกรตำบล คือ ปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสื่อล่าช้า ไม่ทันเวลาใช้ เนื้อเรื่องไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหา เจ้าหน้าที่มีภารกิจมาก สื่อไม่เพียงพอกับความต้องการ ภาษาที่ใช้ไม่

เหมาะสมกับบุคคลเป้าหมาย และได้รับสื่อมากกว่าความต้องการใช้ จากงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลยังมีปัญหาในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์อยู่อีกมาก

ในโลกปัจจุบัน ทุกคนสามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารกันได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว หรือสามารถรับข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างง่ายดายจากการเปิดรับสาร และข้อมูลข่าวสารได้กลายเป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิต การเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ทำให้บุคคลที่เปิดรับนั้นได้รับข่าวสารมากขึ้น ยิ่งเปิดรับบ่อย ยิ่งมีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย อีกทั้งยังช่วยในการวางแผน เป็นข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจ และใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย การศึกษาว่าสื่อสิ่งพิมพ์ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล (เกษตรตำบล) ได้รับนั้น ว่ามีการเปิดรับหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตร อีกทั้งยังทราบถึงปัญหาในการเปิดรับอีกด้วย

ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรทำการวิจัยเรื่อง การเปิดรับสื่อและความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้เกิดประโยชน์และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งหาแนวทางที่เหมาะสมในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร อีกทั้งยังใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ของกรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล
2. เพื่อศึกษาข้อมูลการได้รับสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล
3. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในงานส่งเสริมการเกษตร

4. เพื่อศึกษาความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในงานส่งเสริมการเกษตร

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลกับการเปิดรับและความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล

6. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลอย่างสูงสุด

2. สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตร เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล และใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลได้ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรที่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง เป็นการช่วยสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกิดผลสำเร็จในงานส่งเสริมการเกษตร อีกทั้งยังช่วยให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาการเปิดรับและความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้รับสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรจากส่วนกลาง ได้แก่ กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมประมง

กรมปศุสัตว์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และส่วนภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 และสำนักงานเกษตรจังหวัด โดยทำการศึกษาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ที่ปฏิบัติงานในภาคตะวันออก 9 จังหวัด คือ ระยอง จันทบุรี ตราด สระแก้ว ปราจีนบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ นครนายก รวมจำนวน 357 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 142 คน

นิยามศัพท์

“การได้รับ” หมายถึง การได้รับสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ทั้งที่ได้รับจากส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค รวมถึงสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรที่มีอยู่เดิม

“การเปิดรับ” หมายถึง การเปิดใจอ่านข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตามความสนใจ ทศนคติ ประสบการณ์เดิม และความเชื่อเดิม เพื่อสนองความต้องการของตน การเปิดอ่าน-ไม่เปิดอ่าน ความถี่ในการเปิดอ่าน และประเภทของสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรที่เปิดอ่าน ทั้งที่ผลิตโดยส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน

“ความถี่ในการเปิดอ่าน” หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตร ทั้งที่ได้รับจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในภาคตะวันออก

“สื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรที่ผลิตโดยส่วนกลาง” หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ด้านการเกษตร ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรที่ผลิตโดยกองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

“สื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรที่ผลิตโดยส่วนภูมิภาค” ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่ผลิตจากสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 และสำนักงานเกษตรจังหวัด ผลิตขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือและใช้เผยแพร่ในงานส่งเสริมการเกษตร

“สื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตร” หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการเกษตรที่ได้รับจาก ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค เพื่อใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประจำตำบล

“ความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตร” หมายถึง ความพึงประสงค์ที่จะนำสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตร ไปใช้ประโยชน์เพื่อการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำ ตำบล ในด้าน ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตร และสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผลิตจาก กองเกษตร สัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และสำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตร

“เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล” หมายถึง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เจ้าพนักงานการเกษตร ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในระดับตำบลในภาค ตะวันออก

“ภาคตะวันออก” หมายถึง จังหวัดต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ตามการแบ่ง เขตพื้นที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด ชลบุรี หนองคาย ปราจีนบุรี สระแก้ว นครนายก และ สมุทรปราการ

“ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล” หมายถึง เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ตำแหน่งและระดับ ระยะเวลาในหน้าที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในภาค ตะวันออก (เกษตรตำบล) ตำบลที่รับผิดชอบ หมู่บ้าน ครัวเรือนที่รับผิดชอบ โครงการที่รับผิดชอบ

“ระยะเวลาในหน้าที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในภาคตะวันออก (เกษตรตำบล)” หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ในภาคตะวันออก

“โครงการที่รับผิดชอบ” หมายถึง จำนวนโครงการต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประจำตำบลต้องรับผิดชอบ เฉพาะโครงการปกติที่ได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร และ โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์จังหวัด (CEO)

“ตำบลที่รับผิดชอบ” หมายถึง จำนวนตำบลที่เจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
ประจำตำบลต้องรับผิดชอบ

“หมู่บ้านที่รับผิดชอบ” หมายถึง จำนวนหมู่บ้านที่เจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
ประจำตำบลต้องรับผิดชอบ

“ครัวเรือนที่รับผิดชอบ” หมายถึง จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริม
การเกษตรประจำตำบลต้องรับผิดชอบ

“ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ที่กรมวิชาการเกษตรผลิต” หมายถึง เอกสาร 4 ประเภท ได้แก่
วารสาร แผ่นพับ เอกสารวิชาการ และ เอกสารคำแนะนำ

“ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ที่กรมประมงผลิต” หมายถึง เอกสาร 5 ประเภท ได้แก่ วารสาร
แผ่นพับ เอกสารคำแนะนำ เอกสารเพื่อจำหน่าย และ ไปสเตอร์

“ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ที่กรมปศุสัตว์ผลิต” หมายถึง เอกสาร 4 ประเภท ได้แก่
วารสาร เอกสารคำแนะนำ คู่มือ บทความวิชาการ

“ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรผลิต” หมายถึง เอกสาร 4
ประเภท ได้แก่ เอกสารวิชาการ เป็นเอกสารที่ได้รับการออกเลขที่หนังสือจากสำนักงานเศรษฐกิจ
การเกษตร วารสาร แผ่นปลิว หนังสือเล่ม

“ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ที่กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตรผลิต” หมายถึง
เอกสาร 4 ประเภท คือ เอกสารวิชาการ เอกสารคำแนะนำ แผ่นพับ และ ไปสเตอร์

“เอกสารวิชาการ” หมายถึง เอกสารการเกษตร ผลิตขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริม
การเกษตรประจำตำบลใช้ศึกษาเป็นคู่มือในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร

“เอกสารคำแนะนำ” หมายถึง เอกสารการเกษตรที่จัดพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มบาง ๆ เย็บเล่มและเนื้อหาของข่าวสาร ใช้อธิบายรายละเอียด ผลผลิตขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลใช้เป็นคู่มือเผยแพร่ให้แก่เกษตรกร เช่น การขยายพันธุ์พืช

“แผ่นพับ” หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะคล้ายแผ่นปลิว คือ เป็นเอกสารแผ่นเดียว แต่อาจพับครึ่ง หรือพับเป็นสามหรือสี่ส่วน จุดมุ่งหมายของการพับเพื่อให้ได้จำนวนหน้าที่เพิ่มขึ้น บรรจุนโยบายข่าวสารได้มากกว่าแผ่นปลิว แต่การจัดทำยุ่งยากกว่า ผลผลิตขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลใช้เป็นคู่มือเผยแพร่ให้แก่เกษตรกร เช่น ข่าวดาสมาดิก

“โปสเตอร์” หมายถึง เอกสารการเกษตร ที่มีลักษณะเป็นกระดาษแผ่นเดียว มีภาพ และสี ในการดึงดูดความสนใจ ผลผลิตเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลใช้เป็นคู่มือแนะนำ หรือยื่นเตือนให้เกษตรกรรับรู้ในสิ่งที่ควรทำ หรือไม่ควรทำ เช่น ปุ๋ยพืชสดในนาข้าว

“วารสาร” หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดการออกต่อเนื่องเป็นประจำเหมือนกับนิตยสาร แต่เนื้อหาของวารสารมักเป็นวิชาการที่ค่อนข้างละเอียดลึกซึ้งมากกว่านิตยสาร เช่น เพื่อนเกษตรกร

“คู่มือ” หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ใช้สำหรับเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เนื้อหาของสิ่งพิมพ์ชนิดนี้บรรจุนโยบายละเอียดอย่างเป็นขั้นตอน

“บทความ” หมายถึง งานเขียนที่แสดงความรู้ ความคิดเห็น บทความเป็นเรื่องจริง จึงต้องมีข้อมูลเป็นหลักฐานและข้อเท็จจริงที่แน่นอน สามารถนำมาอ้างอิงได้ และผู้เขียนบทความจะเป็นผู้รับผิดชอบในการเขียนอย่างเต็มที่

“หนังสือ” หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่จัดทำเป็นเล่มถาวร ประกอบด้วยหน้าพิมพ์หลาย ๆ หน้า แล้วนำมาเย็บเล่มเข้าด้วยกัน มีปก อาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้ แล้วติดด้วยสัน เนื้อหาของข่าวสารมีรายละเอียดมาก เช่น หนังสือสถิติการเกษตร

“จดหมายข่าว” หมายถึง เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะคล้ายแผ่นปลิว แต่อาจพิมพ์หน้าเดียว หรือสองหน้าก็ได้ อาจจะมีแผ่นเดียวหรือหลายแผ่นก็ได้ จุดมุ่งหมายเพื่อแจ้งเหตุเฉพาะเรื่องจากต้นตอข่าว หรือชักจูงใจสั้น ๆ เช่น เตือนถึงโรคระบาด หรือเผยแพร่ข่าวความรู้ใหม่ๆ ผลิบบ

“แผ่นปลิว” หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นเอกสารแผ่นเดียวมีหลายชนิด
จุดมุ่งหมายในการการทำแผ่นปลิวแพร่ข่าวสารในเนื้อหาสั้น ๆ หรือมากระตุ้นให้เกิดความสนใจ

“รายงาน” หมายถึง เป็นสิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้นเป็นเล่ม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรายงาน หรือ
สรุปผลงานในรอบปีที่ผ่านมาว่าได้ปฏิบัติงานอะไรไปบ้าง มีผลความก้าวหน้าของงานเป็นอย่างไร
เช่น รายงานการสำรวจสินค้า